

Konstenheten

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-10-26

Diarienummer:
KUN 616/2007

Handläggare:
Göran Rosander

Kulturnämndens budget för 2008 med plan för 2009 och 2010 – rapport rörande åtgärder för att förbättra konstinventeringarna

1 Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna föreliggande rapport rörande åtgärder för att förbättra konstinventeringarna.

2 Bakgrund

Kulturnämnden har 2007-09-14 i ärendet ”Kulturnämndens budget för 2008 med planering 2009 och 2010” beslutat:

”Att ge förvaltningen i uppdrag att till nästa ordinarie nämndsammanträde utreda kostnader och göra en uppskattning av vilka övriga resurser som krävs för att förbättra insatserna avseende all inventering av konsten inom sjukvården.”

Kulturnämnden anförde vidare ”att under många år och flera mandatperioder har fullmäktiges mål om en årlig inventering av all konst vållat stora bekymmer för nämnden. Den senaste modellen, där varje institution och styrelse själv ansvarar för att följa upp inventeringen, tycks vara den som är mest effektiv. Dock tycks det krävas extra insatser för att uppmärksamma styrelserna om deras ansvar.”

3 Kort historik

3.1 Konstansvariga

I maj 2002 beslutade landstingsfullmäktige att ge förvaltningar och bolag i uppdrag att utse konstansvariga på landstingets olika arbetsplatser. Bland den konstansvarigas uppgifter skulle vara att årligen inventera konsten. På så sätt

kunde en årlig inventering av all landstingsägd konst (idag ca 80 000 verk) åstadkommas.

Att ha konstansvariga på landstingets arbetsplatser är ingenting nytt. Redan i början på 1980-talet fattade fullmäktige, på kulturnämndens initiativ, ett liknande beslut. Dock låg tonvikten den gången inte på inventeringar, utan den konstansvariga skulle mer allmänt fungera som kulturförvaltningens kontaktperson på arbetsplatsen i frågor som rörde konsten. Under 80- och 90-talen utfördes inventeringar i mån av tid och resurser och det fanns varken kvantitativa eller kvalitativa krav.

3.2 Inventeringstakt

Åren omedelbart innan beslutet 2002 hade kulturnämnden skapat förutsättningar för en mer kontinuerlig inventeringsverksamhet, genom anställning av personer på kulturförvaltningen som hade detta som sin huvudsakliga arbetsuppgift. Med dåvarande resurser, 6 halvtidsanställda eller 3 årsverken, klarade förvaltningen av att inventera ca 8 000 konstverk per år. Eftersom denna siffra höll sig konstant i flera år så utgör den en bra och säker bedömningsgrund för vilka resurser som krävs för inventering. Man skall då också komma ihåg att de inventeringar som kulturförvaltningen genomför med egen personal uppfyller högt ställda kvalitativa krav. Det betyder att konstverket inte bara bockas av på en lista, utan eventuella felaktigheter i registreringen av konstverket rättas till, uppgifter om skador och vårdbehov noteras o s v. För detta krävs sakkunskap som kulturförvaltningens personal har men som de konstansvariga ute i övriga förvaltningar och aktiebolag naturligtvis inte besitter.

Med undantag för 2006, då ca 17 000 konstverk inventerades, har antalet inventerade konstverk efter fullmäktiges beslut 2002 fortsatt att ligga på ca 8 000 verk årligen.

3.3 Vilka åtgärder har vidtagits?

Kulturförvaltningen bjuder in de konstansvariga inom landstingets verksamheter till gemensam information två gånger per år. Under 2006 och 2007 har kulturnämnden tillskrivit styrelserna i de förvaltningar och bolag som inte fullföljt sitt inventeringsansvar närmast föregående år.

2006 tillskrev kulturnämnden även landstingsstyrelsen och påtalade de komplikationer som finns med dagens uppdrag från landstingsfullmäktige. I skrivelsen föreslog kulturnämnden att landstingsstyrelsen skulle föra ärendet vidare till landstingsfullmäktige och begära att kulturnämnden skulle få ett uppdrag rörande inventering av landstingets konst som är praktiskt möjligt att

uppfylla. Landstingsstyrelsen avslag emellertid kulturnämndens framställning och svarade att konsten skall inventeras enligt landtingsfullmäktiges beslut.

4 Kulturförvaltningen synpunkter

4.1 Årliga inventeringar

Kulturförvaltningen vill framhålla att en årlig inventering av landstingets konstbestånd är en mycket stor arbetsuppgift. Om vi använder vår beräkningsgrund ovan, så kan vi med ett enkelt överslag konstatera att det skulle krävas ca 30 årsverken för att med kulturförvaltningens inventeringsmetod klara av alla konstverk på ett år. Det motsvarar en kostnad på 11 760 000 kronor räknat på 2006 års lönenivå.

För jämförelsens skull kan vi alltså ställa 30 heltidsanställda mot de många hundra personer som ute på de olika arbetsplatserna har till uppgift att göra en årlig inventering. Bara på Karolinska Universitetssjukhuset i Solna finns ca 200 lokalt konstansvariga som har till uppgift att inventera de konstverk som finns på den egna kliniken eller avdelningen. Och detta sker alltså långt ifrån i den utsträckning som fullmäktige har beslutat, trots årliga påminnelser till nämnder och styrelser och trots regelbundna möten två gånger per år som kulturförvaltningen arrangerar med de centralt konstansvariga inom varje bolag och förvaltning.

Vad är då orsaken till att så förhållandevis få konstverk inventeras när så många personer är engagerade för uppgiften? Enligt förvaltningens bedömning handlar det först och främst om prioritering. De flesta centralt eller lokalt konstansvariga har fått denna uppgift ovanpå sina ordinarie arbetsuppgifter utan att få extra tid i sin tjänst eller mer betalt för att lösa uppgiften. De konstansvariga kan därför inte prioritera inventering av konsten framför sina ordinarie arbetsuppgifter.

Mot bakgrund av detta bör vi fundera över kulturnämndens antagande att systemet med konstansvariga, d v s att nämnder och styrelser själva ansvarar för inventeringarna, tycks vara det mest effektiva.

4.2 Arbetsmoment

Det kan vara på sin plats att i det här sammanhanget också kort beskriva vad en inventering av konsten innebär, vilka arbetsmoment som ingår. Det handlar först om att få ut ett underlag ur konstdatabasen och distribuera detta. Underlaget består antingen av kompletta inventeringslistor eller, om underlaget är för gammalt eller inaktuellt av andra skäl, "tomma" inventeringslistor som

är lätta att fylla i. Men en del arbetsplatser väljer att arbeta med egna underlag, t ex excel-ark. Därefter skall själva inventeringen genomföras praktiskt, konsten skall prickas av och noteringar skall göras om eventuell ny placering samt skador eller annat vårdbehov (om den konstansvariga kan göra sådana bedömningar). Sedan skall resultatet föras in i konstdatabasen, varvid inventeringsdatum skall noteras, ny placering föras in eller andra avvikelser från tidigare inlagda uppgifter, t ex saknade konstverk.

Som framgår av beskrivningen i stycket ovan så är det en rad arbetsuppgifter knutna till inventeringsarbetet som faller på kulturförvaltningen även om själva inventeringen ute på arbetsplatsen utförs av konstansvarig. Det största och mest tidsödande är att lägga in inventeringsresultatet i konstdatabasen. Men inventeringen är inte genomförd fullt ut förrän detta är gjort och det är ett moment som bör ske nära inpå själva inventeringen eftersom uppgifterna är färskvara med tanke på de många omflyttningar som sker ute i (vård) verksamheterna. Konstdatabasen måste alltså omgående uppdateras med dessa uppgifter för att kunna vara det verktyg för tillsyn av konsten som den är tänkt att vara.

4.3 Konstdatabasen

Införandet av inventeringsresultatet i konstdatabasen är ett förbisett moment i de diskussioner som varit kring inventeringsarbetet. Fullmäktige gav inte heller någon anvisning i sitt beslut om var ansvaret för detta moment ligger. Landstingets arbetsplatser ser i de allra flesta fall detta som ett ansvar för kulturförvaltningen. Det finns också sagt i äldre beslut att kulturnämnden skall ”hålla centralt register” över all landstingsägd konst. Häri bör förstås ingå att hålla registret aktuellt. Till saken hör också att flertalet arbetsplatser inte har tillgång till konstdatabasen. Kulturförvaltningen har dock inte resurser att klara arbetsuppgiften. Om inventeringslistor med 80 000 inventerade konstverk skulle komma in till förvaltningen årligen så finns ingen möjlighet att föra in alla dessa uppgifter med de personalresurser förvaltningen har idag.

Konstdatabasen har utvecklats de senaste åren för att bättre kunna fungera som ett verktyg för att redovisa och följa upp inventeringsresultatet. I år har en ”inventeringsmodul” utvecklats som skall underlätta för kulturförvaltningen att hålla reda på vilka som är konstansvariga och att ta fram inventeringsstatistik. Den är också en hjälp för de centralt konstansvariga på större arbetsplatser att hålla reda på de lokalt konstansvariga och kunna följa upp om dessa fullgjort sitt inventeringsansvar.

Parallellt med att databasens funktioner utvecklas pågår också en ”utlänkning” av systemet till centralt konstansvariga på i första hand de stora sjukhusen.

Utlänkningen innebär att den centralt konstansvariga kan ändra inventeringsdatum, placering och göra notering om skador/vårdbehov. För att ändra andra uppgifter måste kulturförvaltningen kontaktas. Förvaltningen vill framhålla att ju fler personer som har tillgång till och kan ändra i konstdatabasen, ju större är risken för att fel kan uppstå. Det är således en balansgång mellan att underlätta arbetet så mycket som möjligt och att samtidigt upprätthålla en god säkerhetsnivå. I hur stor utsträckning databasen kommer att länkas ut på sikt är svårt att säga idag, men troligt är att det kommer att ske i begränsad omfattning. Det är också viktigt att påpeka att utlänkningen inte löser problemet med inmatning av uppgifter, då de centralt konstansvariga hittills inte har visat sig kunna samordna och följa upp heltäckande årliga inventeringar.

5 Överväganden

5.1 Uppdraget

Kulturförvaltningen har tolkat nämndens uppdrag så att vi skall presentera ett förslag som visar vilka resurser som krävs för att göra systemet med konstansvariga på landstingets arbetsplatser kapabelt att klara av årliga inventeringar av hela konstinnehavet. Vi vill inledningsvis framhålla att det är mycket svårbedömt vad som krävs ytterligare för att systemet skall fungera fullt ut.

Kulturnämndens ansvar är att ge anvisningar till nämnder och styrelser, att påminna om deras uppdrag samt att utveckla konstdatabasen och hålla den aktuell. Allt detta sker idag. Förvaltningen bedömer alltså att kulturnämnden fullgör sitt ansvar. Därför måste uppdraget innebära att ange vad kulturnämnden/förvaltningen kan göra ytterligare för att årliga inventeringar skall åstadkommas.

Vi kommer därför att föreslå åtgärder som vi tror ökar möjligheterna att klara detta, men också ge ett alternativt förslag som enligt vår bedömning med större säkerhet pekar mot att uppgiften kan lösas. Vi skall komma ihåg att sedan fullmäktiges beslut 2002 om att varje förvaltning och bolag skall inventera sin konst årligen, har inventeringstakten fortsatt att ligga på ca 10 % av konstinnehavet, som bäst (2006) på knappt 20 %. Årets siffra är ännu osäker, men kommer inte att överstiga förra årets utan snarare återgå till ca 10 %. På 5 år har således väldigt lite hänt i förhållande till hur det såg ut när kulturnämnden hade hela ansvaret för inventeringarna.

5.2 Förslag 1

Vad kan då göras bättre eller i större utsträckning för att förvaltningar och bolag skall klara sina årliga inventeringar? Vår bedömning är att arbetsplatserna är väl medvetna om sitt ansvar. Särskilt de stora sjukhusen, som grovt räknat står för ca hälften av konstinnehavet, har både centralt och lokalt konstansvariga som väl känner till kravet på årliga inventeringar. Och konst-databasen är utlänkad till flera, men ännu inte alla, av dessa arbetsplatser. Ändå uppfylls inte inventeringskravet.

Förutom formella påminnelser till förvaltningar och bolag har kulturförvaltningen praktiskt taget daglig kontakt i konstfrågor med de stora sjukhusen och, genom nämnda träffar för centralt konstansvariga, åtminstone regelbunden kontakt med övriga förvaltningar och bolag. Eftersom landstingets arbetsplatser alltså tycks bli påmind om sitt ansvar i tillräcklig utsträckning, bedömer kulturförvaltningen att ytterligare insatser från vår sida måste innebära att mer handgripligt hjälpa till med att få upp inventeringsfrekvensen. Att inte bara påminna de konstansvariga och tillhandahålla underlag utan också åka ut på plats, hjälpa till att organisera arbetet, boka in tider för inventering, kanske hjälpa osäkra konstansvariga med själva inventerandet o s v.

Det är svårt att säga vilka resurser sådana insatser kräver, men förvaltningen bedömer att en rimlig miniminivå är två årsverken, eller två heltidstjänster, utöver förvaltningens befintliga resurser. Kostnad för detta med nuvarande (2006 års) lönenivå blir då 784 000 kronor per år.

5.3 Förslag 2

Eftersom effekten av ovan föreslagen insats är svårbedömd presenterar förvaltningen i det följande ett förslag där vi menar att kompletta inventeringar, om än på något längre sikt än ett år, kan garanteras. En av svaghetera med nuvarande system är ju att kulturnämnden/-förvaltningen inte har några möjligheter att ställa krav på övriga förvaltningar och bolag. Vi kan bara påminna om deras ansvar och i övrigt ställa upp med den service som våra resurser tillåter. Om konstinventeringarna ändå har fortsatt låg prioritet ute på arbetsplatserna kan vi inte göra så mycket åt saken.

Alternativet är då självklart att kulturförvaltningen får ansvaret för inventeringarna och erhåller rimliga resurser för detta. Att förfoga över 30 årsverken för konstinventeringar förefaller dock knappast rimligt. Således kan en sådan modell inte åstadkomma årliga inventeringar av hela konstbeståndet. Men säg att en femårsplan för att åstadkomma en heltäckande inventering är acceptabel. Då räcker 6 årsverken som med vår enkla matematik alltså summerar till 2 352 000 kronor per år. Med samma beräkning kostar en treårsplan

3 920 000 kronor och kräver alltså 10 årsverken. Kulturförvaltningens resurser avseende inventeringar motsvarar i dagsläget 2,5 årsverken, vilka alltså kan räknas ifrån ovan föreslagna resurser, så att en femårsplan kräver 3,5 nya årsverken, en treårsplan 7,5 nya o s v.

Fördelen med att kulturförvaltningen utför inventeringarna är dels att vi kan garantera inventeringarnas kvalitet, dels att vi får en kontinuerlig överblick över konstbeståndet med avseende på vård och tillsyn och dessutom kan rätta till exempelvis felaktiga hängningar/placeringar m m. Den högre kostnaden bör alltså ställas mot det faktum att inventeringarna faktiskt blir utförda under angiven tidsperiod samt att de håller en högre standard som på sikt underlättar konstbeståndets vidmakthållande.

5.4 Kompletterande resurser i alternativ 1 och 2

Inget av de båda förslagen ovan löser problemet med den stora mängd uppgifter som skall hanteras i konstdatabasen i samband med inventeringar. I förslag 1 är det rimligt att anta att en större del av de konstansvariga räknar med kulturförvaltningens hjälp för att föra in inventeringsresultatet i databasen. I förslag 2 kan en del av arbetet med att föra in uppgifterna räknas in i redovisad kostnad, men knappast hela. Det är så redan idag att förvaltningen inte kan behandla inventeringsresultatet så snabbt som det borde ske. Oavsett vem som ansvarar för inventeringarna borde förvaltningen därför ha personalresurser på assistentnivå för att lösa denna arbetsuppgift, resurser som förvaltningen helt saknar idag. Vi gör bedömningen att ett årsverke är en rimlig lägstnivå. Kostnaden för detta är ca 370 000 kronor per år.

6 Förvaltningen förordar

Förvaltningen förordar alternativ 1 enligt ovan, d v s att kulturnämnden anslår resurser motsvarande två heltidstjänster (784 000 kronor med 2006 års lönenivå) för att utbilda, hjälpa och motivera de konstansvariga. Nackdelen med denna modell är att kulturnämnden inte kan garantera kvaliteten eller att inventeringarna blir heltäckande. Fördelen är den lägre kostnaden.

I andra hand föreslår förvaltningen en variant av alternativ 2 enligt ovan, nämligen att hela konstbeståndet skall inventeras med egen personal på fem år och att kulturnämnden ställer resurser motsvarande 3,5 årsverken till förfogande (1 372 000 kronor med 2006 års lönenivå). Detta förfaringsätt ger med större säkerhet ett heltäckande inventeringsresultat och garanterar en högre inventeringskvalitet. Nackdelen är den högre kostnaden samt att förslaget bör tas upp i fullmäktige för godkännande.

Utöver ovanstående bedömer kulturförvaltningen att minst en befattning på assistentnivå (motsvarande ca 370 000 kronor med 2006 års lönenivå) måste inrättas för att klara av den stora mängd uppgifter som skall behandlas i konst databasen i samband med inventeringarna.

6.1 Anlita entreprenör

Huruvida det är möjligt att anlita extern entreprenör för de insatser som slutligen väljs har förvaltningen ingen bestämd uppfattning om i dagsläget. Det torde dock inte finnas företag som erbjuder denna typ av tjänster i något ordinarie tjänsteutbud. Extern entreprenör kan vara att föredra främst om insatserna kan betraktas som tillfälliga.

6.2 Framtida ambitionsnivå

Oavsett vilket tillvägagångssätt som kulturnämnden väljer, anser förvaltningen att det måste till en politisk diskussion kring omfattningen och ambitionsnivån vid de fortsatta konstinventeringarna. Kulturnämnden bör därför överväga att ånyo tillskriva landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige i ärendet.

6.3 Kommunikation med landstingsrevisorerna

Innan kulturnämnden beslutar om slutliga åtgärder bör såväl förvaltningen som kulturnämnden kommunicera frågan om inventering av landstingets konst med landstingsrevisorerna. En sådan kommunikation har inte varit praktiskt möjlig under den tid som föreliggande ärende handlagts.

Hans Ullström

Göran Rosander